

Pekka Ervastian yhteenveto päiväkeskustelujen päätteeksi
kesäkurssilla 1932 Jyväskylässä

Paavalin kristinusko

Kun olin nuori teosofi — nimittäin vasta alkanut tutkia näitä asioita ja nuori iältänikin —, niin sain hyvin monesta kirjasta lukea, että Jeesus Kristus itse ei perustanut tätä meidän kristinuskoamme ja — kirkkoamme, vaan Paavali. Ja edelleenkin on yleinen käsitys ei ainoastaan oppineiden piirissä, vaan myöskin pappien ja teologien kesken ja monen muunkin ihmisen tajunnassa, että se oikeastaan oli Paavali, joka perusti tämän kristinuskon, laski perustuksen kirkolle ja myöskin koko kristinopille. Ja kun minä silloin alussa olin teosofina tullut siihen käsitykseen kristinuskosta, että se oli samaa kuin Vuorisaarna, on luonnollista, että minäkin hyväksyin hengessäni sen, että se oli oikeastaan Paavali, joka sekoitti asiat. — Jeesus oli julistanut evankeliumin ja antanut Vuorisaarnan, ja Paavali tuli ja alkoi puhua lunastuksista, Jumalan vihasta, sovituksista ja enemmän tai vähemmän järjettömistä asioista. — Näin ajattelin, ja sentähden pyyhkäisin ensin pois Paavalin mielestäni. Kun tahdomme tietää, mitä kristinusko on, silloin älkäämme ollenkaan välittääkö Paavalista, vaan kuunnelkaamme, mitä Jeesus Kristus on sanonut. Ja tämä on luonnollinen ja oikea asenne, sillä emme pääse koskaan selville siitä, mikä on todellinen ensimmäinen kristinuskomme, ellemmme tutustu evankeliumien Kristukseen. Epistoloista emme pääse selville siitä, mitä Jeesus Kristus on opettanut. Jää muuten aina hämärät ja sekavat käsitykset niinsanotusta kristinuskosta, jos me säilytämme kaikki vanhat ja lapsuudessa

oppimamme dogmit ja sekoitamme lunastukset, ristit, veret, kuolemat ja nuo kaikki asiat Jeesus Kristuksen selviin sanoihin ja opetukseen evankeliumissa — Vuorisaarnassa. — On tervettä, jos emme hyväksy kaikkia opinkappaleita ja omaksumme kristinuskona ainoastaan Jeesuksen Kristuksen itsensä antamat elämänneuvot, hänen Vuorisaarnansa ennen kaikkea, ja hänen viisi käskyään. Kun ensin omaksumme ne ja ymmärrämme, että niin Jeesus on ne opettanut, ja omaksumme ne sillä tavalla, että elämme niitä, silloin aivan kuin itsestään kulkee rinnatusten siinä mukana se, että hylkäämme ne kaikki teologiset opinkappaleet noista metafyyysisistä asioista. Emme käsitä, miksi puhutaan ristikä, verestä, kuolemasta ja jne. yksinkertaisten käskyjen sijasta. Jeesus sanoo selvästi: ”älä koskaan suutu, älä ole epäpuhdas, älä vanho, älä ole pahaa vastaan, rakasta vihollistasi”. Milloinkaan me ehdimme ajatella noita sovituksia, ristiä ja muita yliluonnollisia asioita, kun meille jää aivan kylliksi puuhaa käskyistä. Ne antavat meille kylliksi ajattelemisen aihetta. Jumalan kanssa on välimme tullut hyväksi silloin, kun alamme olla puhtaita, rehellisiä sanoissamme, sävyisiä, nöyriä, pahaa vastustamattomia ja kun alamme noudattaa käskyjä, että sotaa ei pidä käydä jne. Kun nuo otamme elämänohjeiksi, mitä muuta tarvitsemme. — Tämä on ensimmäinen aste. Minäkin vaelsin vuosikausia siinä näkemyksessä, että tämä on Jeesus Kristuksen seuraamista. Ja vaikka ei kestänyt kauan, ennen kuin ymmärsin eräitä muitakin asioita — esimerkiksi, että ihminen on jälleensyntyvä olento, että on olemassa karma jne. — , sillä ne eivät sotineet käskyjen noudattamista vastaan, — niin kuitenkin en hengessäni ollut missään tekemisissä verilunastusten, sijaiskuolemain ja sen sellaisten kanssa. Ne olivat turhia, julmia ja rumia asioita, joten en harrastanut Paavalia millään tavoin, enkä ollut innostunut hänestä.

Mutta sitten huomasin, että tässä Uudessa Testamentissa on, paitsi noita evankeliumeja ja ihmeellisiä kertomuksia Jeesus Kristuksesta, kerrottu kaksi tapahtumaa, jotka tapahtumat ovat sangen erikoislaatuiset muihin

kertomuksiin verrattuna, koska niitä on vähän laajemmin selostettu, vaikka kuitenkin vain viittauksin. Toinen on kertomus Stefanuksen kuolemasta. Sillä kun Stefanus kivitettiin kuoliaaksi — hän oli ensimmäinen kristitty marttyyri —, silloin kerrotaan hänestä, että, kun häntä kivitetään ja hän kaatuu polvilleen, silloin hänen silmänsä menevät auki ja hän näkee taivasiin ja näkee siellä Jumalan, Jeesuksen ja enkeleitä. Taivaat aukenevat hänelle, ja hän kuolee sitten äärettömän autuaana. Hänen silmänsä kirkastuvat yliluonnollisen loistaviksi, niin että eräs mies, joka vartioi kivittäjien vaatteita ja katselee siellä etäämpänä, kohtaa Stefanuksen katseen ja jää ihmetellen miettimään, mitä tuon ihmisen silmissä on ja mitä se mies oikeastaan näkee. Se, joka vartioi kivittäjien vaatteita ja joka ehkä oli kivittämään kehoittanutkin, saa ankaran pistoksen sydämeensä siinä katsellessaan.

Tämä mies oli Saulus. Hän oli diasporajuutalainen, yläluokkalainen, saanut hyvän kasvatuksen ja tullut rabbiiniksi. Sitten kerrotaan hänestä Apostolien Teoissa — samassa kirjassa, missä kerrotaan Stefanuksen kuolemasta —, että hän ollessaan matkalla kristittyjä vainoamaan, sai yhtäkkiä Damaskuksen tiellä läpikäydä ihmeellisen kokemuksen. Siinä kerrotaan, että voimakas valo häikäisi hänen silmänsä ja hän tuli kuin sokeaksi. Siinä valossa hän kuitenkin kuuli Jeesuksen Kristuksen hänelle puhuvan. Se oli Sauluksen damaskuskokemus, jonka jälkeen hän täysin muuttui. Hänestä tuli Paulus — Paavali. Hän vetäytyi sitten joksikin ajaksi yksinäisyyteen ja nautti opetusta joltakin viisaammalta kristityltä. Sitten hän lähti Jerusalemiin tapaamaan toisia apostoleita ja neuvottelemaan heidän kanssaan. Hän oli saanut sisäisen käskyn levittää uutta sanomaa kaikkialle maailmaan. Jerusalemissakin oli kuultu Sauluksen ihmeellisestä kääntymyksestä ja siitä, että hän tahtoi tehdä työtä heidän kanssaan; ja apostolit kutsuivat hänet sinne. Hänestä tuli siten se pakanain apostoli, joka levitti kristinuskoa kreikkalaisten, roomalaisten ja muiden kansojen keskuuteen.

Meidän huomiomme tulee totuudenetsijöinä kohdistua juuri Paavalin damaskuskokemukseen, sillä on liian pintapuolista, jos sitä ajattelee siltä kannalta että Jeesus teki hänestä aatteenlevittäjän — että Hän ilmestyi ja omalla auktoriteetillaan vaikutti niin, että Paavali rupesi puhumaan sen asian puolesta, jota vastaan hän oli ennen ollut. Siihen tapaan joku voisi ehkä ajatella, sillä onhan tavallista maailmassa, että tuokin tapahtuma käsitetään verraten pintapuolisesti. — Meidän päivinämmä kääntyy esimerkiksi moni materialisti uskomaan henkimaailmaan, jos hän spiritistisessä istunnossa tulee vakuuttuneeksi siitä, että henkimaailma on olemassa. Hän tutustuu vainajaan, joka antaa todistuksia, ja hän ei voi epäillä tuon vainajan henkilöllisyyttä. Hän tulee sillä tavalla henkimaailman kannattajaksi, kun hän on itse läsnä spiritistisessä istunnossa. Hän ei voi kieltää järkeään ja ajatustaan eikä voi sanoa, että henkimaailmaa ei ole olemassa. Silloin on luonnollista, että sellainenkin tiedemies, joka ennen nauroi sellaisille asioille, tulee järkyttyneeksi ja muuttaa materialistisen kantansa spiritistiseksi. Tämä on luonnollista. Mutta me emme käsitä Paavalia, jos luulemme, että Paavalin damaskuskokemus oli jotakin tämän suuntaista. Se ei ollut edes tarpeen Paavalille, sillä rabbinina hän tiesi, että henkimaailma oli olemassa — että vainajat olivat olemassa. Paavali uskoi sivistyneenä sen. — Mutta hänen kokemuksensa oli laadultaan jotakin toista. Se oli todellinen henkinen kokemus — henkinen uudestisyntyminen. Jollemme itse ymmärrä tätä Paavalin kokemusta, emme täysin ymmärrä hänen kirjeitäänkään. Silloin meidän on parempi jäädä sille kannalle, että Jeesus toi Vuorisaarnan, käskyt ja muut opetukset, ja kristinusko on sitä, että pidämme niistä kiinni. Me emme voi ymmärtää Paavalia, ellemmä ymmärrä hänen damaskuskokemustaan. Vasta kun olemme selvillä, mitä damaskuskokemus oli, silloin voimme ymmärtää Paavalia ja mitä hän opettaa ja kirjoittaa epistoloissaan. — Ja nyt on asian laita niin, että ei ole ollenkaan nykyajan ihmisen mahdotonta läpikäydä samaa damaskuskokemusta kuin Paavali. Päinvastoin — minusta

syvempi kristinusko aina alkaa damaskuskokemuksesta. On kuin valmistavaa puuhaa, että ensin kulkee Jeesuksen jäljissä, että alkaa uskoa Jeesuksen sanomaan ja noudattaa hänen kaikkia käskyjään. Mutta sitten, kun hän on sellaista valmistavaa tietä kulkenut, sitten avautuu hänelle uusi syvempi käsitys Jeesus Kristuksen sanomasta, Jeesus Kristuksesta itsestään ja koko kristinuskosta. Ja se tulee silloin, kun hän läpikäy Paavalin damaskuskokemuksen. Silloin hän astuu kuin uuteen maailmaan — metafyylliseen maailmaan. Hän ymmärtää Paavalin kirjeitä ja tietää mistä Paavali kirjoittaa. Hän ymmärtää, minkä tähden Paavali kirjoittaa juuri tuolla tavalla — vähän epäröiden, mutta varmasti. Epäröiden, että osaakohan hän valita ymmärrettävät sanat. Ja sentähden hän pyytää ystäviltään, että hän saisi voimaa, että hän osaisi oikealla tavalla tulkita, mitä hän tietää, mitä hän on kokenut. Paavalin damaskuskokemus on todella erinomaisen käänteentekevä, merkillinen ja syvällinen kokemus, sillä silloin — jos nyt otaksumme, että teemme sellaisen kokemuksen — jos niin sanoisimme, Kristus tulee meille ja meissä vähitellen eläväksi. Eikä ainoastaan Jeesus Natsarealainen opettajana, sillä Jeesus Natsarealainen on valmistavalla tiellä jo opettajana, jolloin näemme hänet viisaana, hyvänä ihmisenä, jota nimitetään, Kristukseksi ja kuuntelemme hänen sanojaan elämän ristiriitojen jälkeen, mutta kun teemme Paavalin — tai Stefanuksen — damaskuskokemuksen, silloin avautuu meille Kristus kosmisena ja mystisenä. Paavali näki silloin, mikä on Jumalan Poika. ”Näki” sana on vaillinainen — tietämistä se oli. Siihen mahtuu näkeminen, kuuleminen — mutta samalla uusin aistein. Se ei ole selvänäköä tavallisessa merkityksessä, mitään ulkopuolista näkemistä, vaan se on muutos ihmisen koko olemuksessa. Ihmisen tajunta tulee toiseen maailmaan, vaikka se asuu fyysisessä kehossa. Hän irtaantuu kehosta ja saa kuin toisen käyttövälineen, joka ei ole haamu, ilmiöllinen, fenomenaalinen, vaan joka on uusi tila. Voisimme sanoa, että se on kuin uusi väreily, vibraatio toisessa maailmassa, josta ei muotoa itsessään näe, jollei katsele. Jos katselee, voi niitä

muotoja nähdä muuallakin ja voi nähdä itsessäänkin muodon. Mutta koko muodollisuus on niin täysin sivuseikka, että siihen ei jaksakaan kiinnittää huomiota, niin kuin yliluonnollisiin asioihin, jotka siellä tulevat tiedoksi. Ja eräs merkillinen kohta siinä damaskuskokemuksessa on juuri se, että näkee Jumalan Pojan, kosmisen Kristuksen, sen täydellisyysihanteen, joka on elävä ja on Isän tajunnassa. Siinä kokemuksessa joutuu itse Isän tajunnan, Isän, Jumalan kanssa kosketukseen, mutta sillä tavalla, että tulee tajuseksi hänen ihannekuvastaan, hänen kosmisesta Kristuksestaan. Ja tämä täydellisyyskuva on elävä. — Sana ”kuva” on kovin huono ja väärä sana, mutta en keksi parempaa. Paavali itse käyttää sitä sanaa: sentähden se sana tulee mieleen. — Se on elävä taivaallinen ihminen. Siitä elävästä taivaallisesta ihmisestä tulee damaskuskokemuksessa ihminen tietoiseksi ja huomaa, että tämä taivaallinen ihminen, tämä kosminen Kristus täyttää koko maapallon, koko aurinkokuntamme, koko meidän maailmamme. Sen hän tajuaa, näkee, tietää. Siinä piilee siis täydellinen siemen ja täydellinen mahdollisuus kaikille eläville olennoille, sillä se elävä Kristus on täällä kaikkialla. Ja Paavali näkee sen damaskuskokemuksessa ja että se on kaikissa ihmisissä samanlaisena siemenenä — läpitunkee kaiken, on kaikkialla, kaikessa. Jumalan Poika on laskettu kaikkien ihmisten henkeen. — Tämä on tuon kokemuksen ensimmäinen puoli. Mutta sitten siinä on toinen ihmeellinen puoli myöskin, minkä Paavali heti havaitsee tuossa damaskuskokemuksessa. Siinä on se puoli, että tämä Taivaallinen ihminen, tämä Jumalan Poika kuvastuu Jeesus Kristuksena. On aivan kuin Jeesus Kristus olisi kaikkialla — ja ei kuitenkaan. Mutta Jeesus Kristus on tuossa ja sanoo Paavalille: ”Miksi sinä taistelet minua vastaan”. Paavali näkee, että Jumalan Poika on kaikkialla, mutta Jeesus Kristus seisoo tuossa ja puhuu: ”Miksi sinä minua vastaan taistelet”. Ja se ”minä” on kaikkialla ja Jeesus Kristuksessa. Tämä on se ihmeellinen mysteeri, minkä Paavali damaskuskokemuksessa havaitsee. Hän näkee, että Kosminen Kristus laskeutuu nyt alas ihmiskuntaan — ja tulee Jeesus

Natsaretilaisen kautta. Hän oli se, jonka välityksellä Kristus, Jumalan Poika laskeutuu ihmiskuntaan ja asuu nyt jokaisen ihmisen hengessä.

Vielä Paavali näkee siinä kokemuksessa, että se elämä, joka on Jeesus Natsaretilaisessa, on kaikkialla. Jeesus on elävä symboli siitä. Hän näkee kuinka Jeesuksen ruumis ja veri on kaikkialla. Se on toisin sanoen elämän voima. Veri tarkoittaa myöskin minuuden aineilmennystä tässä näkyväisessä maailmassa, ja tarkoittaa tässä näyssä sitä elämänvoimaa, jonka välityksellä minuus ilmenee — toisin sanoen sitä elämää, joka virtaa kaikkialla ja on joutunut Kristustajunnan läpätunkemaksi. — Sen Paavali havaitsee. — Kaikki on itse asiassa Jumalan Pojan kehoa. Maapallokin on sitä. Tästä maapallosta kasvavan puun hedelmä on myöskin kuin Kristuksen kehoa. Se vehnä, joka kasvaa pellolla, on myöskin nyt Kristuksen kehoa. Kun siitä tehdään leipää, on sekin Kristuksen kehoa. Nyt ei ole enää sitä paikkaa luonnossa, jossa ei väreilisi Kristuksen keho. Koko maapallon ja aurinkokunnan aurassa se väreilee. Sen elämänvoima ja minä on joka paikassa. Se on hänen verensä myöskin, joka virtaa joka paikassa. Damaskuskokemuksessaan Paavali vaistomaisesti lausuu itsekseen: ”Hänen verensä virtaa kaikkialla ja hänen kehonsa on kaikkialla.” Ja myöhemmin hän saa kuulla, että Jeesus itse on käyttänyt samaa sanontatapaa: opetuslapsilleen hän oli puhunut lihasta ja verestä. — Nuo sanat ovat realistisia symboleja siitä — sillä kun hän menee pois, on Kristuksen keho kaikkialla ja Kristuksen veri virtaa kaikkialla. Tämän Paavali näkee ja tajuaa. Ja minun täytyy sanoa, että oikeastaan minä ihmettelen, kuinka nerokas ja selväjärkinen hän on, kun hän sitten kertoo tästä uudesta asiasta niinkin luonnollisella ja yksinkertaisella tavalla, kuin hän kertoo. —

Sitten Paavali näkee kolmanneksi vielä sen asian — hän itse koki sen — , että me ihmiset tulemme täydellisiksi, taikka astumme täydellisyyttä kohti sillä tavalla, että otamme vastaan tuon Kristuksen — , Jumalan Pojan kehon ja veren: hänen elämänvoimansa, jossa minuus on, otamme sen

itsessämme vastaan. Ja kun otamme sen hengessämme ja sielussamme vastaan, silloin tämä kristusmahdollisuus, tämä kristuselämä voi meidät puhdistaa ja pyhittää. Me emme voi, ja meidän ei tarvitse nousta minkäänlaiseksi jumaliseksi olennoiksi. — Mutta meidän tulee ensin valmistua ja puhdistua niin, että saamme läpikäydä tämän damaskuskokemuksen. Ja kun se kokemus avaa taivaiden portit, silloin otamme vastaan henkeemme ja sielumme, omaan minuuteemme Kristuksen minän, hänen verensä ja kehonsa välityksellä: hänen väreilynsä kosmoksessa otamme itseemme. Meidänkin olemuksemme alkaa samalla tavoin väreillä ja otamme hänen elämänvoimansa ja verensä vastaan, jossa asuu hänen minänsä — niinkuin Paavali sanoo: ”Kristus elää nyt minussa”. Jumalan Pojan minuus tulee meihin ja puhdistaa kaikesta synnistä — veripunaisesta lumivalkoiseksi. Ja Paavali tulee kokemukseensa häikäistyksi: se on niin suurta ja merkillistä hänestä oppineesta miehestä se on niin mullistavaa, järkyttävää ja ihmeellistä, että hän saa uuden elämäntehtävän, ja hänen elämänsä muuttuu ja hän lähtee uudella ponnella julistamaan tätä uutta sanomaa, jota kukaan ennen ei voinut julistaa — koska se oli tapahtunut nyt vasta.

Tämä on sitä mystiikkaa, joka käy selväksi meille, silloin kun koemme Paavalin damaskuskokemuksen. Me jäämme aina sitä ennen tuumaamaan ja miettimään, että mitähän Paavali oikein tarkoittaa. Mutta kun se käy selväksi, silloin me tiedämme, mitä Paavali on tahtonut tuoda esille, ja meillä on avain Paavalin kirjeisiin.

Tämän veriasian yhteydessä on ollut kysymys siitä, minkälainen oli Jeesuksen fyysillinen veri. Oliko se puhdas vai ei, kun se kuitenkin oli peritty vanhemmilta? — Jeesuksella ei ollut karmaa, jälleensyntyvää minuutta. Hän tuli kuin taivasmaailmasta, ja hänellä ei ollut karmallista verta. Hän sai vanhemmiltaan vain veren — ja me tuomme oman minuutemme siihen vereen. Oliko se veri puhdasta? — Se veri oli kyllä niin puhdasta verta kuin maapallolla voitiin saada aikaan, sillä Jeesuksen vanhempia oli valmistettu tätä

tapahtumaa varten. Hänen vanhempansa olivat valmistaneet itseään kymmenientuhansien vuosien aikana, että he voisivat antaa kehnon käyttövälineen Jumalan Pojalle. Ja silloin se Jeesus, joka syntyi heille, oli sellainen minuus, joka ei ollut ennen jälleensyntynyt. Hän oli odottanut paratiisissa sitä tilaisuutta, että voisi tuoda kosmisen Kristuksen maan päälle. Valkoinen veljeskunta tultuaan maan päälle alkoi valmistaa sitä asiaa. Ja silloin oli kaksi sellaista sielua, toinen, josta tuli Buddha, ja toinen, josta tuli Jeesus Kristus, jotka tarjoutuivat tekemään, mitä voivat. He olivat ihmisiä. Ja Buddha otti tehtäväkseen sen, että syntyi jälleen tänne maan päälle ja kehittää itseään niin pitkälle, kuin ihminen voi kehittää itseään ja kulkea Vanhan liiton tietä sen loppupäähän, samalla valmistuen tietä Uudelle liitolle: ilman sitä hän ei ihminen olisi voinut myöskään Uutta liittoa ryhtyä avaamaan. Jeesus oli se ihminen, joka tarjoutui kieltäytymään kaikesta maallisesta elämästä, sillä hän ei saanut teoissaan sotkeutua karmaan, syntiin, mihinkään pahaan. Hän kieltäytyi kaikesta. Hän oli taivaassa vain kaikkein minuuksien ympäröimänä. Buddhalta hän sai sitä tietoa ihmisen elämästä, mitä Buddha korkeammassa minässään saattoi antaa. Jeesus ei voinut olla tekemisissä minkään persoonallisuuden kanssa. Jeesus eli taivaallisessa paratiisissa, missä ovat korkeammat minät, ja niiltä hän otti oppia — oppi synnittömyyden maailmassa ihmiselämää. Ja Buddha saattoi häntä eniten ohjata ihmiselämän korkeimpiin salaisuuksiin. Ja sitten tuli hänen aikansa syntyä tänne miljoonien vuosien kuluttua. Hän sai silloin vanhemmiltaan veren; ja minuus, joka oli lapsellisen viaton, vaikutti puhdistavasti tuohon vereen. Jos siinä olisi ollut yhtään syntiä, olisi Jeesuksen oma minuus sen puhdistanut. Hänellä ei ollut kokemusta synnistä ja pahasta. Vasta kun hän tuli vanhemmaksi ja oli itse katsellut elämää ympärillään maan päällä — sen johdosta, että oli saanut inhimillisen veren vanhemmiltaan — , hän käsitti synnin koko olemuksen ja kaiken pahan niin, että hän saattoi tietoisesti torjua noiden kiusaajien kiusaukset ja sanoa: ”menkää pois luotani”. Ja nuo

kiusaukset tulivat evankeliumien kertomusten mukaan Jordanin kasteen jälkeen, jolloin Kosminen Kristus oli jo personoitunut häneen, sillä kosmisella Kristuksella ei ollut minää, ennen kuin sai inhimillisen minän maan äällä. Kosminen Kristus, Jumalan Poika sai astua Jordanin kasteessa Jeesuksen tajuntaan. Nyt ei pidä ajatella, että Jeesus olisi ollut ulkopuolella Kosmista minuutta. Hän oli aina yhtä lähellä kuin muut ja lähempänäkin, sillä hän oli pysynyt paratiisillisessä tilassaan koko ajan. mutta hän ei olisi voinut tietoisesti itse tulla tuoksi Kosmilliseksi Kristukseksi ennenkuin hän oli sitä kokenut ja Jordanin kasteessa ottanut sen vastaan. Silloin hän yhtyi Kosmilliseen Kristukseen, joka puolestaan sai kuin minän Jeesuksen kautta. Kosmillinen Kristus personoitui Jeesuksen kautta. Ja silloin oli tuo suuri asia tapahtunut. Paavali nimittää sitä tapahtumaa lunastukseksi. Me olemme oikeastaan kääntäneet sen siksi sanaksi. Mutta emme saa sisällyttää siihen mitään sijaissovitusta, vaan tulee ymmärtää, että Paavalin hengessä ja tajunnassa kuvastuu se seikka, että ihminen on luotu juuri tätä asiaa varten, mutta tämän aineellisen elämän kautta on vieraantunut Jumalasta ja Jumalan Pojasta, saavuttaa alkuperäisen tilansa ja tarkoituksensa ja nousee yhdeksi tuon jumalaisen elämän kanssa. Ihminen tulee yhdeksi Jumalan kanssa, kun Kosmillinen Kristus tulee häneen. Silloin on tapahtunut tuo yhdeksituleminen Isän, Jumalan kanssa.

Nämä ovat kokemuseräisiä asioita, eivät teologisia tai filosofisia aateskeluja. Ne ovat kokemuseräisiä, mystisiä kokemuksia — . Sentähden sanonkin lopuksi, että meidän tulee ensin oppia kristinuskossa kulkemaan Jeesuksen jäljissä. Sen jälkeen, kun tulemme damaskuskokemukseen siirrymme kristillis-metafyysiseen teologiaan. — Mutta kun jotakin ymmärrämme, se ei ole sitä varten, että hakkaisimme pään pois siltä, joka ei ymmärrä niinkuin me, vaan että ajattelemmme, että itse kukin joskus tulemme tuohon tietoon. Sentähden emme voi ymmärtää ja arvostella Paavalia ennen kuin olemme itsekkin kokeneet, mitä Paavali koki.